

Miljöredovisning 2024

Omfattning - miljöredovisning

- Visar 2024 års resultat av inriktningsmål och indikatorer i Miljö- och klimatstrategi.
- Omfattar det interna miljöarbetet under 2024, de frågor som styrelse, nämnder och verksamheter har rådighet över.
- Avgränsningar för beräkningar redovisas under respektive mål/indikator.

Miljö- och klimatstrategi

Klimatneutral och klimatanpassad verksamhet

1. Vi ska minska vår klimatpåverkan för att uppnå en fossilfri och klimatneutral verksamhet
2. Vår verksamhet ska vara anpassad till ett förändrat klimat

Hälsosam och giftfri miljö

3. Vi ska minska användningen av miljö- och hälsofarliga ämnen och riskerna med dessa
4. Vi ska minska utsläpp och kassation av läkemedel
5. Vi ska gynna biologisk mångfald och ekosystemtjänster vid utvecklande av regionens fastigheter samt vid inköp

Hållbar resursanvändning

6. Vi ska vara energieffektiva
7. Vi ska minska och agera cirkulärt vid användning av material och naturresurser

Bedömning av inriktningsmål i Miljö- och klimatstrategi

Målet går enligt plan och bedöms kunna uppnås om trenden fortsätter

Arbete med målet pågår, men underlag saknas för att avgöra om målet kan nås

Målet riskerar att ej uppnås

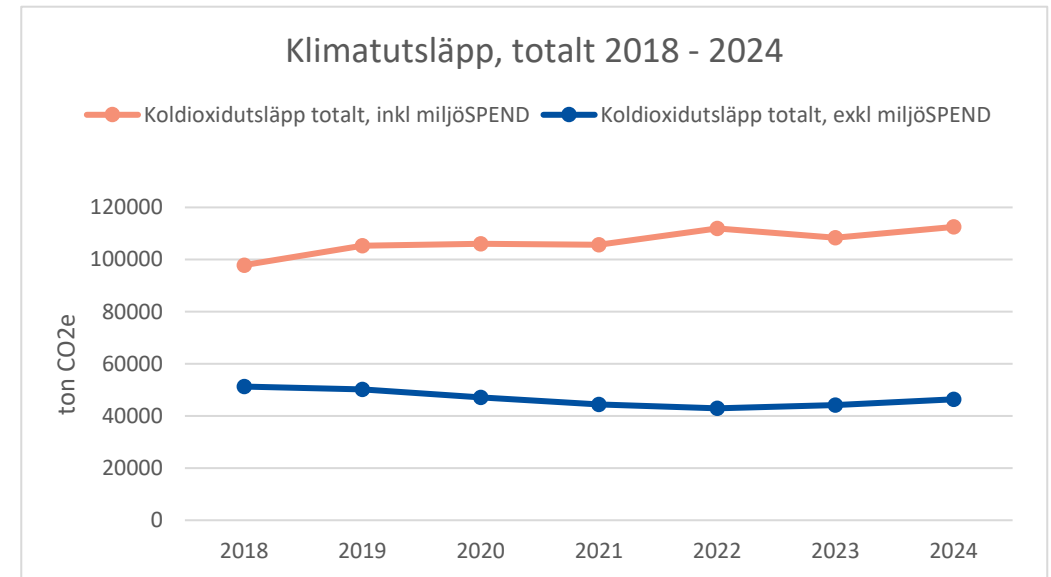
1. Vi ska minska vår klimatpåverkan för att uppnå en fossilfri och klimatneutral verksamhet

Indikator 1.1 Klimatpåverkande utsläpp ska minska med minst 60 procent till år 2030 och verksamheten ska vara klimatneutral år 2045.

- Beräkning med och utan miljöspenddata
- Utan miljöspenddata är minskningen 9 % jmf med basåret 2018

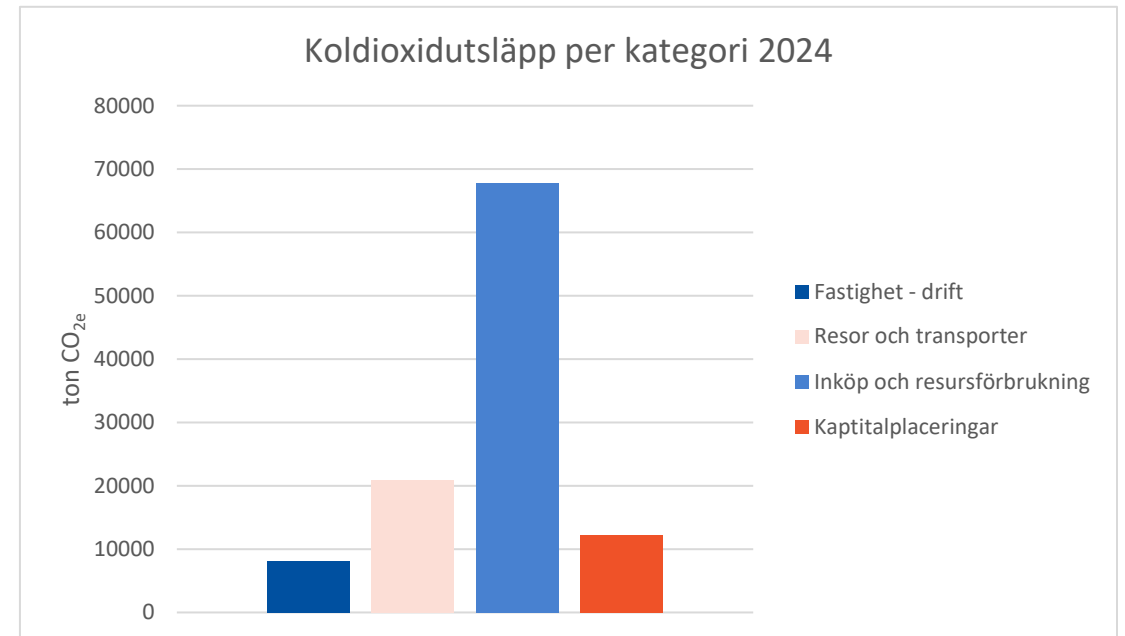

Minskningstakten bedöms ej vara tillräcklig för att nå målet 2030.

Klimatutsläpp per kategori

- Utsläppen för respektive utsläppskategori är ungefär detsamma som tidigare år.
- Exempel på aktiviteter som genomförts under året för att minska utsläppen:
 - Rutin framtagen som stöd för att minska klimatpåverkan från inköp och användning av förbrukningsmaterial.
 - Interna utbildningsinsatser med fokus på hållbarhetsrisker kopplade till förbrukningsartiklar.
 - 63 verksamhetsbilar har bytts ut till elbilar.
 - Miljökrav i upphandlingar för att möta målsättningen om fossilfria marktransporter år 2030.

1. Vi ska minska vår klimatpåverkan för att uppnå en fossilfri och klimatneutral verksamhet

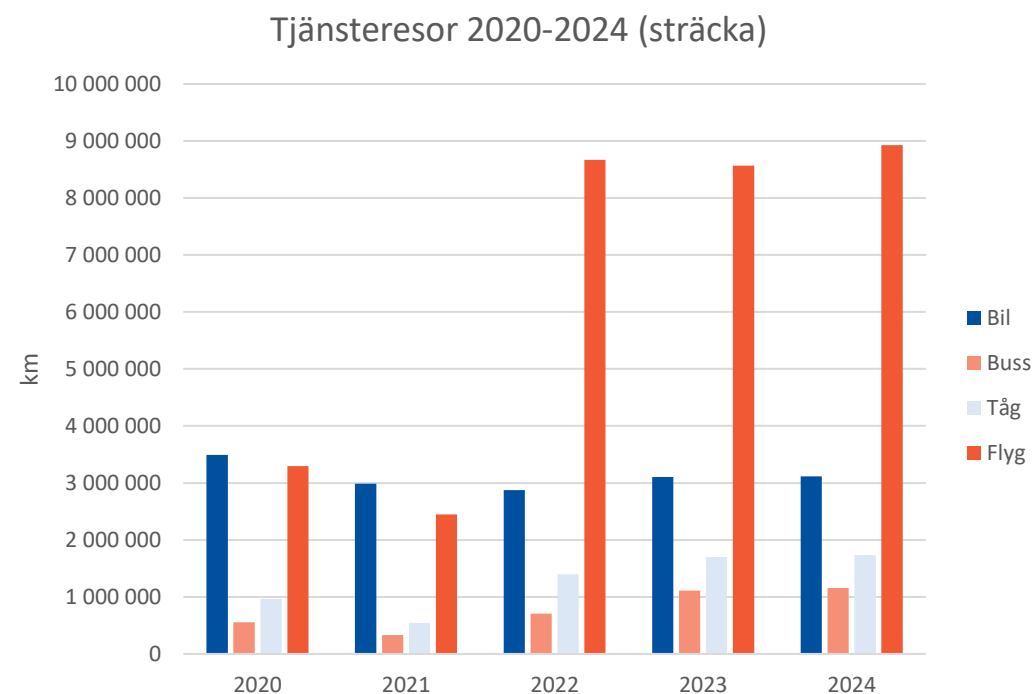
Indikator 1.2 Markbundna transporter ska vara fossilfria år 2030.

- **Avgränsning för uppföljning:**
 - Tjänsteresor (verksamhetsbilar och hyrbilar)
 - Patientresor (sambälsbetalda transporter med taxi, sambulans och ambulans)
 - Godstransporter (transporttjänster, större servicetjänster t ex textilhantering och avfallshantering inom vilka transport ingår)
 - Kollektivtrafik (den kollektivtrafik som regionen bekostar inklusive bussgods i Västerbotten)
- **Resultat 2024:**
 - 18 % fossilfria drivmedel för leasad fordonsflotta
 - 95 % fossilfria drivmedel i kollektivtrafiken
 - 95 % fossilfria drivmedel för godstransporter genomförda med Bussgods (avser utkörning från busstation till den aktuella verksamheten)

Tjänsteresor

- Utgör drygt 10 % av totala utsläppet från område resor och transporter
- I klimatbokslutet ingår tjänsteresor med buss och tågtrafik i redovisning för kollektivtrafik
- Resandet har ökat, med utgångspunkt i körd sträcka
- Klimatutsläppet har minskat jämfört med föregående år

	enhet	2020	2021	2022	2023	2024
Sträcka, totalt	km	8 310 000	6 310 000	13 640 000	14 480 000	14 940 000
Utsläpp, totalt	kg CO _{2e}	1 320 000	1 040 000	2 440 000	2 470 000	2 200 000

2. Vår verksamhet ska vara anpassad till ett förändrat klimat

- Identifierade klimatrisker i övergripande Risk- och sårbarhetsanalys.
- Styrande dokument med hänsyn tagen till varmt väder finns i Handlingsplan för värmebölja och tekniska anvisningar för dimensionering av kylsystem.
- Arbete med åtgärder utifrån genomförda skyfallskarteringar vid sjukhusområdena. Klimatanalyser för ny byggnad Skellefteå.
- Strategi för folkhälsa och funktionsrätt

GAP-analys ska tas fram under 2025.

Klimatförändring påverkar hälsa

Psykisk ohälsa pga extremväder, förlust av livsvillkor, oro för framtiden

Vattenbrist och förorenat vatten

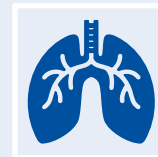
Ändrat infektionspanorama

Hetta och värmeböljor

Förändrade vädermönster påverkar skördar och mat tillgång

99% andas ohälsosamma luftföroreningar

Prioritering i strategin	Aktiviteter
Verka för en jämställd och jämlik försörjning av hjälpmedel.	Förbättra kommunikationen om vilka hjälpmedel som finns, regelbundet analysera hur de fördelas.
Ökad beredskap för att hantera värmeböljor, nya infektioner och annan ohälsa.	Regionen kan sprida mer information.

3. Vi ska minska användningen av miljö- och hälsofarliga ämnen och riskerna med dessa

Indikator 3.1. Alla arbetsmoment med farliga kemikalier ska vara riskbedömda år 2030.

Indikator 3.2. Andelen miljöbedömda och godkända material i byggprojekt, drift och skötselåtgärder ska öka till 100 procent år 2030.

- 30 % av kemikalier i arbetsmoment är riskbedömda. Beräknat från ett urval av inventerade verksamheter i kemikalierregistreringssystemet KLARA.
- Val av miljöbedömda material i byggprojekt mm sker via Byggvaru-bedömningen (BVB). 10% av samtliga byggnadsåtgärder har använt BVB.

Ökningstakten bedöms ej vara tillräcklig för att nå målet 2030.

4. Vi ska minska utsläpp och kassation av läkemedel

Indikator 4.1. Förskrivning av miljöbelastande utvalda läkemedel ska minska enligt upprättad handlingsplan.

- I handlingsplanen följs förskrivning av miljöbelastande läkemedel som till exempel antibiotika, hormoner och psykofarmaka.
- Under 2024 har förskrivningen minskat för 63 % av utvalda läkemedel jämfört med år 2018. Uppföljningen innefattar 22 av de 25 utvalda läkemedel som finns identifierade i handlingsplanen.

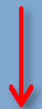

Systematiskt arbete sker enligt handlingsplan (t ex information till förskrivare, hantering av läkemedelsavfall och miljökrav i upphandling).

5. Vi ska gynna biologisk mångfald och ekosystemtjänster vid utvecklande av regionens fastigheter samt vid inköp

Indikator 5.1. Andelen ekologiska livsmedel ska öka till 60 procent år 2030. Regionen ska sträva efter att välja närproducerade livsmedel.

- Andelen ekologiska livsmedel 2024 utgör 31 % av livsmedelsinköpen.
- 95 % ekologiskt kaffe.
- Närproducerade livsmedel 2024 utgör 5 %.

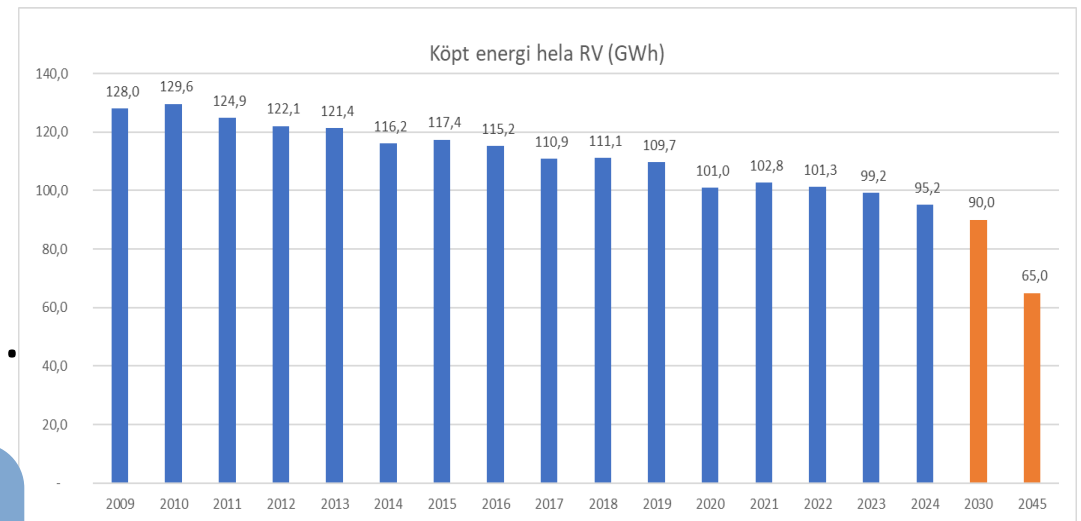

Stora förbättringar under 2024. Liknande insatser bedöms behövas för samtliga kostavtal för att nå målsättningen.

6. Vi ska vara energieffektiva

Indikator 6.1. Köpt energi (el, värme, kyla) i regionernas egna fastigheter ska minska med 30 procent till år 2030 och med 50 procent till år 2045 (jämfört med år 2009).

- Minskning med 26 % jämfört med 2009
- Planerad minskningstakt på 2 GWh/år för att nå 65 GWh år 2045. Under 2024 minskade den köpta energin med 4 GWh.

Goda förutsättningar finns för att nå inriktningsmålet.

7. Vi ska minska och agera cirkulärt vid användningen av material och naturresurser

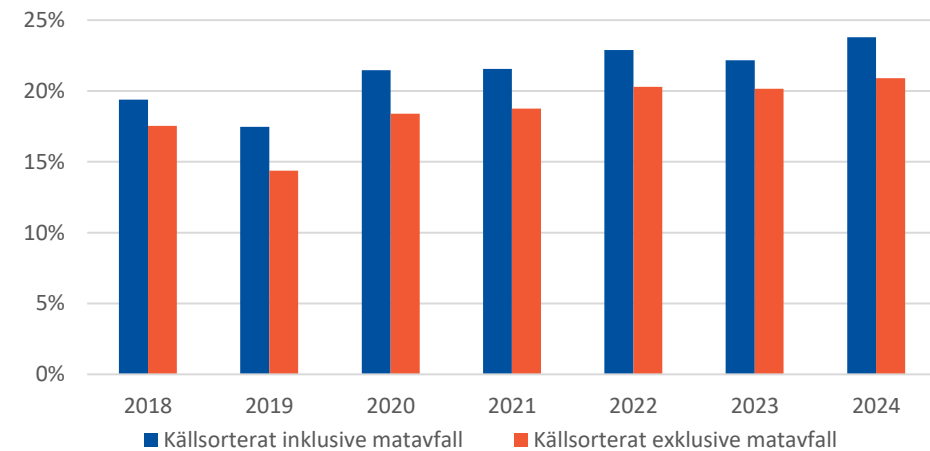
Indikator 7.1. Andelen källsorterat avfall ska öka till 60 procent år 2030.

- Total mängd avfall 2024
ca 2,3 miljoner kg
- Andelen materialåtervunnet 21%
24 % med matavfall

Ökningstakten är för långsam för att nå målet 2030.

Andel källsorterat avfall 2019-2024

Sammanfattning av mål i Miljö- och klimatstrategi

Område	Inriktningsmål	Bedömning	
Klimatneutral och klimatanpassad verksamhet	1. Vi ska minska vår klimatpåverkan för att uppnå en fossilfri och klimatneutral verksamhet		Minskningstakten behöver öka. Insatser behövs ffa inom området Inköp och resursförbrukning. Mer cirkulär materialhantering. Mer resurser för att ställa miljökrav i upphandling och genomföra uppföljning.
	2. Vår verksamhet ska vara anpassad till ett förändrat klimat		Planerad gap-analys kommer ge en bättre bild över eventuella luckor som behöver åtgärdas.

Sammanfattning av mål i Miljö- och klimatstrategi

Område	Inriktningsmål	Bedömning	
Hälsosam och giftfri miljö	3. Vi ska minska användningen av miljö- och hälsofarliga ämnen och riskerna med dessa		Bra verktyg finns. En utmaning den tid personal behöver avsättas för att använda verktygen. Mer stödresurser och målstyrning kan öka användandet. Mer resurser för att ställa miljökrav i upphandling och genomföra uppföljning.
	4. Vi ska minska utsläpp och kassation av läkemedel		Arbete sker enligt handlingsplanen. Målet bedöms vara möjligt att nå.
	5. Vi ska gynna biologisk mångfald och ekosystemtjänster vid utvecklande av regionens fastigheter samt vid inköp		Krav ställs i upphandling (ekologiska livsmedel, textilier). Långsiktig planeringsunderlag behövs för att gynna biologisk mångfald i yttre miljöer.

Sammanfattning av mål i Miljö- och klimatstrategi

Område	Inriktningsmål	Bedömning	
Hållbar resursanvändning	6. Vi ska vara energieffektiva	↑	Energieffektiviseringsåtgärder minskar i den takt vi bedömt nödvändig för att klara målet.
	7. Vi ska minska och agera cirkulärt vid användning av material och naturresurser	↓	Mer arbete med cirkulär materialhantering. Detta påverkar mål 1 och 3 positivt och kan också påverka robustheten.